

Pravda oslovující

Kierkegaard má ve svých zápiscích zajímavou myšlenku (V A 22, in: 3842, str. 155, § 323): Hledat pravdu v noci je totéž, jako hledat zmrtvýchvstalého mezi mrtvými. (Die Wahrheit in der Nacht zu suchen, ist gleichsam, den Auferstandenen unter den Toten zu suchen.) Pravda se přece neskrývá v noci, v temnotách, ale přichází, aby člověka oslovila, tj. vychází najevo, zjevuje se, a to znamená: přichází na světlo, vyjevuje se ve světle. Jsou lidé – i mezi mysliteli – kteří mají jakousi zvláštní zálibu v přítmí a v tajných zákoutích, a ti jsou přesvědčeni, že pravda se skrývá právě někde tam v temnotách. Odtud ustavičně se vracejíci sklony poukazovat k tomu, co nevíme, co neznáme a k čemu nás mohou přivést jen lidé zasvěcení, schopní také zasvětit nás. Takoví mystagogové jsou však jen podvodníci, pokud to nejsou posedlíci a uzurpátoři. Pravdu je třeba uvidět na světle a ve světle – kdo ji nevidí na světle a ve světle, jak by ji mohl spíše uvidět ve tmách? Pravda zajisté přichází z neznáma, ale nejde přece o to ji hledat v neznámu, ale je třeba ji poznat jako přicházející, tedy již na nás se obracející a nás vyzývající, na nás apelující. Nový pravdivý pohled nespočívá v tom, že uvidíme něco nového, ale především a na prvním místě v tom, že nově uvidíme to, co už dávno známe. Pravda je sama jakoby světlo ve tmách, a světlo ruší temnotu, přesněji: prosvětluje ji, prosvěcuje, ukazuje ve svém světle to, co bylo zatím v temnotách a proto bylo jakoby skryto.

(Praha, 990414-2.)